

Nieuwsbrief

#6

Februari_2022

Informatiepunt Chroom-6 Defensie

Deze nieuwsbrief is een uitgave van het Informatiepunt Chroom-6. Dit informatiepunt is ingericht door Defensie maar staat onder beheer van het CAOP en is daarmee onafhankelijk. Het CAOP is een onafhankelijk kennis- en dienstencentrum op het gebied van arbeidszaken.

Contact

- www.informatiepuntchroom6.nl
- infoc6&carc@caop.nl
- 070 376 5476
(ma t/m vrij 09.00-17.00 uur)

Inhoud

Inleiding	p.3
Uitkeringsregeling en rol beoordelingspanel	p.4
Actualisatie onderzoek ziekten chroom-6 en HDI: resultaten bekend	p.6
Verkenning mogelijkheden meta-analyse chroom-6 en kanker	p.7
Voortzetting Informatiepunt chroom-6 en nazorg-maatregelen	p.8
Voortzetting Paritaire Commissie	p.9
Veilig werken met chroom-6 en gevaarlijke stoffen in het algemeen	p.10

Informatiepunt
Chroom-6
Defensie

Inleiding

Afzender: Defensie

Het onderzoek van het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu) naar chroom-6 op alle Defensielocaties is in 2021 afgerond. U bent eerder uitgebreid geïnformeerd over de resultaten van de verschillende (deel)onderzoeken. Met de afronding van het onderzoek is duidelijkheid verkregen over de mogelijke gezondheidsrisico's als gevolg van beroepsmatige blootstelling aan chroom-6 bij Defensie.

Met de resultaten van het onderzoek en met de aanbevelingen van de Paritaire Commissie heeft Defensie in overleg met de vakbonden de Uitkeringsregeling vastgesteld. De Uitkeringsregeling zoals die sinds juni 2018 van kracht was voor de POMS-locaties is gewijzigd en uitgebreid. Vanaf juni 2021 staat de Uitkeringsregeling ook open voor de medewerkers en voormalig medewerkers van alle defensielocaties en hun nabestaanden. Hiermee is de Coulancregeling komen te vervallen.

De onderzoeken hebben lang geduurd en veel geduld gevraagd van (oud-) medewerkers die mogelijk zijn blootgesteld aan chroom-6 en eventuele nabestaanden. De afronding van het onderzoek en de wijziging en uitbreiding van de Uitkeringsregeling markeren een belangrijk moment. Maar dit betekent niet dat alle werkzaamheden zijn voltooid en het dossier gesloten kan worden. Zo zijn we druk bezig met de afhandeling van de aanvragen voor de Uitkeringsregeling. Ook blijven de maatregelen in het kader van nazorg beschikbaar en blijft het Informatiepunt chroom-6 bestaan als hét loket voor al uw vragen. Daarnaast worden de ontwikkelingen in de wetenschap over de gezondheidsrisico's van blootstelling aan chroom-6 bijgehouden en blijft de Paritaire Commissie bestaan om toezicht te houden op de verdere afhandeling en de uitvoering van de nazorgmaatregelen.

In deze nieuwsbrief wordt u over al deze zaken geïnformeerd.

Uitkeringsregeling en rol beoordelingspanel

Afzender: Defensie

Na het eerste deelonderzoek concludeerde het RIVM in 2018 dat medewerkers op de POMS blootgesteld kunnen zijn aan chroom-6 en dat Defensie in het verleden heeft verzuimd om deze mensen voldoende te beschermen, waardoor zij ziek kunnen zijn geworden of nog kunnen worden. Om zoveel mogelijk recht te doen aan het leed dat ziek geworden (oud-)medewerkers (hebben) ondergaan, stelden de vakbonden en Defensie een collectieve regeling op: de Regeling uitkering chroom-6 Defensie (Uitkeringsregeling). De resultaten van het wetenschappelijke onderzoek van het RIVM vormden hiervoor de basis. De Uitkeringsregeling was in eerste instantie alleen toegankelijk voor de oud-POMS medewerkers en hun nabestaanden.

Die Uitkeringsregeling is in juni 2021 op basis van de resultaten van het onderzoek naar chroom-6 op alle niet-POMS Defensielocaties gewijzigd en uitgebreid. Dit is gebeurd in overleg met de vakbonden. Behalve POMS-medewerkers kunnen nu ook (oud-)medewerkers van alle andere defensielocaties en hun nabestaanden een aanvraag indienen voor de Uitkeringsregeling. U bent in voorgaande nieuwsbrieven geïnformeerd over de Uitkeringsregeling.

Als u een uitkering heeft aangevraagd, beoordeelt de uitvoerder van de Uitkeringsregeling of u mogelijk blootgesteld bent aan chroom-6 en in welke blootstellingsgroep u valt. Bij bepaalde functies en werkzaamheden is duidelijk dat u kunt zijn blootgesteld. Die functies en werkzaamheden staan genoemd in de bijlage van de Uitkeringsregeling. Op het aanvraagformulier kunt u invullen welke functie u heeft gehad en welke werkzaamheden u heeft uitgevoerd. Met deze informatie kan de uitvoerder in veel gevallen uw blootstellinggeschiedenis en blootstellingsgroep bepalen en kan uw aanvraag worden afgehandeld.

Soms is het echter niet goed te bepalen in welke blootstellingsgroep u valt. Dan is in de Uitkeringsregeling geregeld dat door de uitvoerder advies moet worden gevraagd aan het Beoordelingspanel. Dit advies is bindend. U kunt het Beoordelingspanel niet zelf benaderen. Het Beoordelingspanel bestaat uit in totaal drie experts (een onafhankelijk voorzitter, een lid voorgedragen door de vakbonden en een lid voorgedragen door Defensie). Als het Beoordelingspanel om advies wordt gevraagd, ontvangt u hierover een brief. Het beoordelingspanel probeert binnen zes weken hun advies gereed te hebben. Het kan zijn dat het panel meer informatie nodig heeft dan nu in het dossier zit. In dat geval kan het zijn dat zij contact met u opnemen.

Het kan voorkomen dat het onderzoek en een zorgvuldig advies meer tijd vergt. U zult dan op de hoogte gehouden worden over de voortgang.

Het Beoordelingspanel bepaalt in welke blootstellingsgroep uw werkzaamheden vallen. Als het Beoordelingspanel oordeelt dat het niet aannemelijk is dat u bent blootgesteld of als het Beoordelingspanel uw werkzaamheden niet indeelt in een andere blootstellingsgroep (wat zou leiden tot een hogere uitkering), krijgt u daarvan bericht en kunt u daarop uw reactie geven. Dit staat ook in de brief die u ontvangt. Na ontvangst van uw reactie kijkt het Beoordelingspanel nog een keer naar de zaak en naar uw reactie en wordt het advies opgesteld en naar de uitvoerder van de Uitkeringsregeling gestuurd. Daarna ontvangt u een brief over het toekennen of afwijzen van uw aanvraag voor een uitkering. Als u het niet eens bent met dit besluit dan kunt u hiertegen bezwaar maken. In de brief staat hoe dit moet.

Actualisatie literatuur- onderzoek ziekten chroom-6 en HDI: resultaten bekend

Afzender: RIVM

Omdat de wetenschap niet stilstaat, houdt het RIVM in opdracht van Defensie de ontwikkelingen in de literatuur bij. De ziektelijst zoals die in 2017 is vastgesteld wordt periodiek geactualiseerd met de informatie uit de laatste wetenschappelijke ontwikkelingen.

Uit een eerste actualisatie van de ziektelijst die in 2019 is afgerond kwam naar voren dat chroom-6 er ook van wordt verdacht strottenhoofdanker te kunnen veroorzaken bij beroepsmatige blootstelling aan chroom-6 bij Defensie. De chroom-6 ziektelijst is hierop aangepast en als gevolg hiervan ook de Uitkeringsregeling van Defensie. In 2021 is een tweede actualisatie uitgevoerd. Deze actualisatie is gebaseerd op de wetenschappelijke literatuur die is gepubliceerd tussen januari 2019 en januari 2021.

Het resultaat van deze actualisatie is dat er geen aanleiding is de lijst met ziektes en nadelige gezondheidseffecten aan te passen. Het RIVM onderzoekt sinds 2019 ook welke ziektes en nadelige gezondheidseffecten blootstelling aan HDI uit CARC kan veroorzaken. Uit het eerste onderzoek dat in 2020 is afgerond bleek dat beroepsmatige blootstelling aan HDI schadelijk kan zijn voor de gezondheid van medewerkers en bepaalde ziekten kan veroorzaken. Het RIVM heeft in 2021 dit onderzoek geactualiseerd op basis van de nieuwste wetenschappelijke kennis. Deze actualisatie heeft geen relevante nieuwe informatie opgeleverd. Er is daarom geen aanleiding om de eerdere conclusies over de gezondheidseffecten als gevolg van blootstelling aan HDI aan te passen. De ziektelijst voor HDI uit CARC blijft daarom onveranderd. De volgende actualisatie van wetenschappelijke kennis en eventueel de ziektelijsten zal in 2023 worden uitgevoerd en de resultaten zullen naar verwachting eind 2023 bekend zijn.

Verkenning mogelijkheden meta-analyse chroom-6 en kanker

Afzender: RIVM

In categorie 3 van de chroom-6-ziektelijst staan momenteel vijf typen kanker: van de mondholte, dunne darm, prostaat, blaas en pancreas (alvleesklier). Voor deze ziekten is het nog onvoldoende duidelijk of ze door chroom-6 kunnen worden veroorzaakt.

Op verzoek van de Paritaire Commissie heeft het RIVM verkend of het mogelijk is om meta-analyses uit te voeren voor deze vijf typen kanker. In een meta-analyse worden de resultaten van eerder gedane wetenschappelijke onderzoeken systematisch naast elkaar gelegd. Hiermee bereik je een grotere zeggingskracht en kan duidelijker worden of er nu wel of niet voldoende bewijs is voor een verband tussen de ziekte en blootstelling aan chroom-6.

Het RIVM verwacht dat een meta-analyse voor vier van deze ziektes, prostaat-, blaas-, pancreas- en mondholtekanker, haalbaar is. Defensie zal het RIVM opdracht geven deze meta-analyse uit te voeren. Naar verwachting zal de meta-analyse een jaar in beslag nemen. De resultaten uit de meta-analyse zullen worden meegenomen in een volgende actualisatie van de ziekte lijst in 2023. Als daar aanleiding voor is, zal op basis daarvan de chroom-6 ziekte lijst worden aangepast.

Voortzetting Informatiepunt chroom-6 en nazorg-maatregelen

Afzender: Defensie

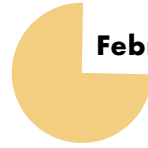

Defensie heeft een groot aantal maatregelen getroffen voor de nazorg voor (oud-) medewerkers die mogelijk zijn blootgesteld aan chroom-6 en hun nabestaanden. Uitgangspunt hierbij is dat zorg wordt geboden waar behoefte aan is. Het Informatiepunt chroom-6 is hét centrale loket voor alle vragen. De mensen achter dit loket kunnen uw vragen beantwoorden of kunnen u begeleiden naar de instantie die u verder kan helpen.

Het kan gaan om vragen om informatie maar ook indien u bijvoorbeeld bedrijfsmaatschappelijke hulp wenst of een Persoonlijk Gezondheidskundig Consult wilt aanvragen. Hier gaat niets aan veranderen.

Het Informatiepunt chroom-6 blijft bestaan en is ook de komende tijd nog steeds hét loket waar u terecht kunt. Daarnaast blijven de nazorg-maatregelen gehandhaafd en zijn deze er voor u om gebruik van te maken indien u dat wenst. Ook het team dat toeziet op de uitvoering van de nazorgmaatregelen blijft bestaan. In dit team zitten vertegenwoordigers van alle betrokken instanties en de bonden. Zij kunnen adviseren over aanpassing van bestaande maatregelen of over aanvullende maatregelen. Ook houden zij in de gaten of er over bepaalde onderwerpen veel vragen zijn, zodat daar meer aandacht aan gegeven kan worden in bijvoorbeeld de nieuwsbrieven.

Voortzetting Paritaire Commissie

Afzender: Paritaire Commissie en Defensie

De Paritaire Commissie heeft tot taak (gehad) het onderzoek te begeleiden dat onder leiding van het RIVM is verricht. De Commissie moest de Minister van Defensie adviseren over de gevolgen van de uitkomsten van de onderzoeken en de te nemen maatregelen. De Paritaire Commissie bestaat uit vertegenwoordigers van de bonden en werkgever. De commissie heeft een onafhankelijk voorzitter, -communicatieadviseur en -deskundige.

Met het afronden van het onderzoek en de publicatie van de onderzoeksresultaten en de conclusies en aanbevelingen van de Paritaire Commissie is de opdracht om het onderzoek te begeleiden, volbracht. Tegelijk resteren nog een aantal taken die de komende jaren zullen doorlopen.

Hierbij gaat het onder andere om het toezien op- en adviseren over de uitvoering van de nazorgmaatregelen, bepaalde elementen in de afhandeling van de aanvragen voor een uitkering, het beheer van het Informatiepunt chroom-6 en het begeleiden van de meta-analyse door het RIVM. De Paritaire Commissie is van mening dat chroom-6 bij Defensie nog steeds specifieke aandacht en een duidelijk herkenbare eigen positie verdient. Om deze redenen zal de Paritaire Commissie nog niet worden opgeheven. De opdracht voor de commissie zal worden aangepast en naar verwachting zal de commissie nog tot de zomer van 2023 blijven bestaan. Eventuele werkzaamheden die dan nog resteren, zullen dan elders kunnen worden belegd.

Veilig werken met chroom-6 en gevaarlijke stoffen in het algemeen

Afzender: Defensie

**De constatering dat Defensie in het verleden onvoldoende aandacht heeft gegeven aan de veiligheid en goede arbeidsomstandigheden heeft sinds enkele jaren geleid tot een forse verhoging van geld en inspanning om te verbeteren. Zo wordt de noodzaak om stoffen als chroom-6 en andere kanker-
verwekkende stoffen te moeten gebruiken continu beoordeeld door de Defensie Materieel Organisatie.**

Dit heeft geleid tot een forse vermindering in het gebruik van dergelijke stoffen. Voor alle werkzaamheden wordt beoordeeld of er sprake kan zijn van blootstelling en worden indien nodig maatregelen getroffen om de blootstelling terug te brengen tot onder de geldende grenswaarden. Hierbij zorgt de interne arbodienst van Defensie, het Coördinatie en Expertise centrum Arbeidsomstandigheden en Gezondheid (CEAG) voor deskundige ondersteuning. Vanwege het grote aantal verschillende soorten werkzaamheden en het aantal gevaarlijke stoffen bij Defensie is dit een forse inspanning die enige jaren vergt. Mede daarom worden ook technische maatregelen genomen zoals betere afzuiging en beter gereedschap. Indien nog noodzakelijk zijn geschikte persoonlijke beschermingsmiddelen voldoende beschikbaar. In 2022 worden de spuitcabines van de luchtmacht vervangen en de komende jaren wordt nieuwbouw gerealiseerd voor

de Afdeling Techniek in Leusden en het Logistiek Centrum Woensdrecht. Door betere voorlichting en opleidingen om veilig te kunnen werken worden de medewerkers geholpen met kennis over het veilig werken. Ook wordt het melden van onveilige situaties gestimuleerd waardoor verbeteringen kunnen worden toegepast. Ook houdt de Arbeidsinspectie van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid toezicht door het uitvoeren van inspecties. Rapportages hierover worden gepubliceerd op www.defensie.nl. Met extra geld wordt het uitvoeren van preventief medisch onderzoek versterkt om tijdig de eventuele gezondheidseffecten van het werk op te sporen. Met de versterking van de veiligheidsorganisatie worden commandanten beter ondersteund om risico's in kaart te brengen en juiste maatregelen te treffen. Daar waar iets niet voldoende op orde blijkt te zijn, worden werkzaamheden stilgelegd.

Nieuwsbrief

#6

Februari_2022

Informatiepunt

Chroom-6

Defensie

Deze nieuwsbrief is een uitgave van het Informatiepunt Chroom-6. Dit Informatiepunt is ingericht door Defensie. Defensie vindt het belangrijk dat er geen drempels zijn voor mensen met vragen. Daarom staat het Informatiepunt onder beheer van het CAOP en is daarmee onafhankelijk. Het CAOP is een onafhankelijk kennis- en dienstencentrum op het gebied van arbeidszaken. Persoonsgegevens zijn hier in vertrouwde handen.

Contact

- www.informatiepuntchroom6.nl
- infoc6&carc@caop.nl
- 070 376 5476
(ma t/m vrij 09.00-17.00 uur)